

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування

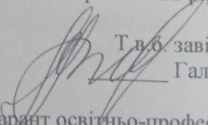

«30» серпня 2022 р., протокол №07
Голова Вченої ради
Галина ТАРАСІОК

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ»**

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 242 «Туризм»
освітньо-професійна програма «Туризм»
факультет бізнесу та сфери обслуговування
кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Схвалено на засіданні
кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
«29» серпня 2022 р., протокол № 05

Т.в.о. завідувача кафедри
Галина ТАРАСІОК

Гарант освітньо-професійної програми
Ольга МІЛІНЧУК

Розробники: кандидат історичних наук, доцент Марина КРУГЛЯК,
асистент кафедри Діна ЯРМОЛЮК

Житомир
2022 – 2023 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк __16 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: 242 «Туризм»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	-
Загальна кількість годин — 120 год.		Семестр	
		1-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4	Освітній ступінь: «бакалавр»	Лекції	
		32 год.	-
		Практичні заняття	
		32 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
56 год.	-		
Вид контролю: Залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53% аудиторних занять, 47% самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк __16 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Історія розвитку туризму у світі та в Україні» є дисципліною професійної підготовки обов'язкового компоненту освітньо-професійної програми зі спеціальності 242 «Туризм».

Навчальна дисципліна «Історія розвитку туризму у світі та в Україні» вивчається у першому семестрі першого бакалаврського рівня, тому й не має передумов до вивчення у зазначеній освітній програмі.

Мета навчальної дисципліни «Історія розвитку туризму у світі та в Україні» спрямована на освоєння хронологічних особливостей формування туристичної галузі в світі та Україні. В окремих темах курсу розкрито історичні передумови та особливості появи певних видів туризму, його національні та регіональні особливості.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- формування в студентів чіткого розуміння об'єкту, предмету та завдань історії туризму як наукового напрямку на сучасному етапі;
- визначення різнотипових передумов та причин виникнення туризму та його основних напрямів;
- хронологічний аналіз формування видового складу туризму як суспільного явища;
- розкрити витоки туризму в історії культур, прослідкувавши динаміку розвитку подорожей, їх мотиви, завдання та соціокультурні наслідки;
- розглянути історію подорожей і туризму в зв'язку з певним типом культури, виявити особливості їх мотивації;
- прослідкувати зміни в географії подорожей і туризму в різні періоди історії;
- на основі опису традицій гостинності народів світу показати напрями формування системи гостинності;
- виявити об'єктивні передумови становлення організованого туризму і зрозуміти тенденції його розвитку і національну специфіку;
- розкрити особливості українського туризму, його історію на різних етапах, проаналізувати сучасний стан вітчизняного туризму.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм», та стандарту вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм» (наказ МОН України від 04.10.2018 №1068) вивчення дисципліни «Історія розвитку туризму в світі та в Україні» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК05. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк __16 / 4

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів навчання (РН)** за спеціальністю 242 «Туризм»:

РН14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

РН16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

РН17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк __16 / 5</i>

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Історія розвитку туризму у світі

Тема 1. Вступ. Цілі і завдання предмету, його структура і взаємозв'язок з іншими дисциплінами.

Предмет історії туризму. Зв'язок історії туризму з іншими науками. Основні методи збирання та аналізу інформації в історії туризму. Основні підходи до періодизації історії світового туризму. Основні поняття: міграція, мандрівництво, подорож, туризм, рекреація. Різниця між поняттями «мандрівництво», «туризм». Походження терміну «туризм». Поява та розповсюдження терміну «туризм». Основні версії виникнення терміну «туризм». Основні характеристики мандрівництва, туризму і рекреації. Ознаки, що відмежовують туризм од мандрівництва і рекреації. Визначення поняття туризм. Природа туризму та його витоки. Початок ери мандрівництва. Фактори, що сприяли пересуванню людей. Перші подорожі з метою туризму. Дискусія навколо витоків туризму та дати сучасного етапу у розвитку туризму.

Тема 2. Історія древніх подорожей і традицій гостинності, історичні передумови виникнення і розвитку туризму

Передумови виникнення і розвитку мандрівок. Цілі та особливості міграцій первісних людей. Стародавній світ з соціально-економічної точки зору. Основні мотиви подорожей людини в ті часи. Перші морські (військові та торговельні) експедиції мешканців Криту, фінікійців, єгиптян та карфагенян, їх цілі та значення для поглиблення культурного обміну. Сутність та значення експедицій цариці Хатшепсут, фараона Нехо II та Ганона Мореплавця. Видатні полководці стародавнього світу. Сутність та значення військових завойовницьких походів для подальшого розвитку подорожей, поширенню знань та культурного обміну. Мандрівки на Давньому Сході як складова способу життя. Подорожі жителів цивілізації Хараппі і Мохенджо-Даро. Зародження картографії у стародавньому Китаї. Специфіка організації та здійснення подорожей в стародавніх Китаї та Індії: релігійно-місіонерські подорожі, формування торговельних шляхів, імператорські поїздки тощо. Особливості організації подорожей у країнах Месопотамії. Формування транспортної інфраструктури. Перші об'єкти туристської інфраструктури. Особливості розвитку подорожей в античний період. Передумови формування окремих напрямів сучасного туризму: подієво-розважального (Олімпійські, Піфійські, Немейські ігри, гладіаторські бої тощо); лікувально-оздоровчого (на прикладі перших курортів Стародавнього Риму); релігійного тощо. Видатні мандрівники стародавнього світу, їх внесок щодо популяризації подорожей. Перші путівники, довідники, описи тощо. Системний підхід щодо формування туристської транспортної інфраструктури в Стародавньому Римі.

Тема 3. Епоха Великих географічних відкриттів, її роль в розвитку мандрівництва

Основна характеристика культури в епоху Середньовіччя та Відродження. Основні чинники розвитку подорожей в епоху середньовіччя та Відродження. Видатні мандрівники раннього середньовіччя. Паломництво як культурний феномен. Місіонерські подорожі. Єрусалим – центр паломництва. Хрестові походи, їх причини, значення та соціокультурні наслідки. Визначні мандрівники Середньовіччя. Арабські мандрівники і паломники. Удосконалення будівництва доріг та транспортних засобів у середньовічній Європі. Розвиток освітянських подорожей: перші університети. Торговельні подорожі купців. Епоха Великих географічних відкриттів (XV-XVII ст.). Відкриття і колонізація нових земель в Центральній і

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк. __16 / 6

Південній Америці. Дослідницькі експедиції в Америці, Африці, Азії. Підкорення Сибіру. Морські торговельні та колонізаційно-завойовницькі експедиції. Їх сутність та значення для створення передумов подальшого розвитку туризму.

Тема 4. Розвиток світового туризму в XIX – XX ст.

Транспортна революція, як фактор підвищення рівня доступності туристських об'єктів. Зміни в мотивації та основні види туризму в епоху Просвітництва. Продовження дослідницьких експедицій, формування інтересу та мотивації щодо здійснення подорожей. Перше сходження на Монблан, його наслідки для подальшого розвитку туризму. Зародження туристського гірського руху, як основи соціально – орієнтованого самодіяльного туризму. Зародження туроператорської справи: характеристика поїздки, що була організована Томасом Куком. Перші туристські фірми та організації. Дорожні путівники. Формування міжнародних туристських центрів (Франція, Швейцарія, Італія).

Формування транспортної інфраструктури: водний, залізничний, автомобільний та повітряний транспорт. Розвиток готельного господарства та ресторанних закладів. Поява та особливості функціонування готельних мереж. Формування основних туристських центрів у першій половині XX ст.

Поява нових туристських напрямів у післявоєнний період, вивчення досвіду розвитку туристської галузі таких країн (Іспанії, Греції, Португалії тощо). Загальні тенденції розвитку туризму у другій половині XX ст. науковий підхід до вивчення проблем розвитку туризму. Міжнародні туристські організації, їх функції та особливості діяльності. Створення ВТО, принципи діяльності організації, основні документи та напрями роботи.

Тема 5. Світовий туризм на сучасному етапі

Основні загальносвітові тенденції розвитку туризму наприкінці XX –початку XXI ст. Аналіз розвитку туризму по макрорегіонах ВТО. Деструктуризація системи соціального туризму. Перехідний період до створення національної туристської індустрії. Формування туристського ринку на основі нових законів.

Змістовий модуль 2. Історія розвитку туризму в Україні

Тема 6. Історичні передумови розвитку мандрівництва в Україні

Особливості освоєння сучасних українських земель в епоху Давнього світу.

Характеристика подорожей на території Київської Русі. Подорож княгині Ольги до Візантії. Перші вітчизняні мандрівники-паломники. Особливості подорожування під час монголо-татарського ярма.

Подорожі у Козацьку добу: соціальний склад, мотиви та маршрути подорожуючих. Освітнянські, наукові, місіонерські подорожі українців за кордон у XVI–XVII ст. Роль Петра I у розвитку туризму в Росії. Просвітницький туризм і розвиток системи музеїв в Росії. Катерина II – покровителька мандрівників в Росії. Заснування та діяльність перших туристських організацій в Російській імперії: Акціонерне товариство «Іматра» для обслуговування російських мандрівників; «Підприємство для громадських подорожей в усі країни світу Леопольда Липсона в Петербурзі; Товариство аматорів природознавства з представництвами в Петербурзі, Москві, Казані, Єкатеринбурзі, Тифлісі, Харкові. Діяльність Кримського гірського клубу (його філій) та Кримсько-Кавказького гірського клубу. Діяльність Товариства велосипедистів-туристів (Російського туринг-клубу) та Російського товариства туристів (РТТ). Розвиток спортивного туризму на території Російської імперії. Організація екскурсійної справи у навчальних закладах Російської імперії.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк __16 / 7

Тема 7. Зародження організованого туризму в Україні (XIX – поч. XX ст.)

Наукові подорожі російських та українських мандрівників у XVIII–XIX ст. Видатний мандрівник XVIII ст. Василь Григорович Барський. Історія створення туристської інфраструктури та курортів в Російській імперії в XVIII – на початку XX ст. Формування Криму як туристського регіону.

Тема 8. Туристично-екскурсійна галузь на Західноукраїнських землях

Організація туристського руху в західноукраїнських землях. Політичні та соціально-економічні чинники розвитку туризму в Австро-Угорській імперії. Заснування красназавчотуристських товариств «Плай» і «Чорногора», спортивного товариства «Сокіл», скаутської організації «Пласт» на західноукраїнських землях.

Тема 9. Туристична галузь України в період її входження в склад Радянського Союзу

Науково-дослідницькі українські та російські експедиції у першій половині XX століття. Характеристика галузі туризму та екскурсій в 20-ті роки XX ст.

Перші туристсько-екскурсійні організації (ТПТ, Радтур, ТПТЕ). Особливості функціонування сфери туризму та екскурсій в Україні в 30-ті рр. XX ст. Розвиток туризму в передвоєнні роки. Створення ЦТЕУ. Сутність та значення туристсько-екскурсійної діяльності в період Великої Вітчизняної війни. Відновлення туристсько-екскурсійної діяльності в післявоєнний період. Удосконалення системи організації туризму в 1950-х – на початку 1960-х років XX ст. Створення БММТ «Супутник».

Формування структури управління сферою туризму у 50-60-ті роки XX століття. Соціальна орієнтованість туризму в СРСР. Розвиток самодіяльного спортивного туризму. Профспілковий туризм. Іноземний туризм. Молодіжний туризм. Армійський туризм. Шкільний туризм. Система організованого відпочинку. Система підготовки професійних кадрів туризму.

Негативні процеси в туризмі кінця 80-х – початку 90-х років XX ст.

Тема 10. Сучасний стан розвитку туризму в Україні

Основні завдання, пріоритетні напрями розвитку українського туризму. Розбудова інфраструктури українського туризму, підготовка кадрів. Аналіз стану туристської галузі України. Нормативно-правова база розвитку туризму в Україні. Характеристика готельного господарства України. Особливості розвитку санаторно-курортної сфери. Перспективи розвитку туризму в Україні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк __16 / 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі		Кількість годин			
		Всього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
1		2	3	4	5
№ 1	Змістовий модуль 1. Історія розвитку туризму у світі				
	Тема 1. Вступ. Цілі і завдання предмету, його структура і взаємозв'язок з іншими дисциплінами.	8	2	2	4
	Тема 2. Історія древніх подорожей і традицій гостинності. Історичні передумови виникнення і розвитку туризму	12	4	4	4
	Тема 3. Епоха Великих географічних відкриттів, її роль в розвитку мандрівництва	14	4	4	6
	Тема 4. Розвиток світового туризму в XIX – XX ст.	14	4	4	6
	Тема 5. Світовий туризм на сучасному етапі	12	2	4	6
	Разом змістовий модуль 1	60	16	18	26
№ 2	Змістовий модуль 2. Історія розвитку туризму в Україні				
	Тема 6. Історичні передумови розвитку мандрівництва в Україні	12	4	2	6
	Тема 7. Зародження організованого туризму в Україні (XIX – поч. XX ст.)	12	2	4	6
	Тема 8. Туристично-екскурсійна галузь на Західноукраїнських землях	12	4	2	6
	Тема 9. Туристична галузь України в період її входження в склад Радянського Союзу	10	2	2	6
	Тема 10. Сучасний стан розвитку туризму в Україні	14	4	4	6
	Разом змістовий модуль 2	60	16	14	30
ВСЬОГО		120	32	32	56

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк __16 / 9

5. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Основні методи збирання та аналізу інформації в історії туризму. Основні підходи до періодизації історії світового туризму.	2
2.	Історія древніх подорожей і традицій гостинності. Історичні передумови виникнення і розвитку туризму	4
3.	Епоха Великих географічних відкриттів, її роль в розвитку мандрівництва	4
4.	Розвиток світового туризму в XIX – XX ст.	4
5.	Світовий туризм на сучасному етапі	4
6.	Історичні передумови розвитку мандрівництва в Україні	2
7.	Зародження організованого туризму в Україні (XIX – поч. XX ст.)	4
8.	Туристсько-екскурсійна галузь на Західноукраїнських землях	2
9.	Туристична галузь України в період її входження в склад Радянського Союзу	2
10.	Сучасний стан розвитку туризму в Україні	4
РАЗОМ		32

6. Завдання для самостійної роботи

Формами організації самостійної роботи студентів при вивченні матеріалу дисципліни є:

- опрацювання основ лекційного матеріалу;
- підготовка до поточного контролю теоретичних знань;
- вивчення матеріалу курсу перед заліком;
- вивчення окремих тем або питань;

Перелік питань, що виносяться на самостійне опрацювання:

Тема 1. Вступ. Цілі і завдання предмету, його структура і взаємозв'язок з іншими дисциплінами.

1. Походження терміну «туризм».
2. Початок ери мандрівництва. Фактори, що сприяли пересуванню людей.

Тема 2. Історія древніх подорожей і традицій гостинності, історичні передумови виникнення і розвитку туризму

1. Цілі та особливості міграцій первісних людей.
2. Перші морські (військові та торговельні) експедиції мешканців Криту, фінікійців, єгиптян та карфагенян, їх цілі та значення для поглиблення культурного обміну.
3. Видатні полководці стародавнього світу. Сутність та значення військових завойовницьких походів для подальшого розвитку подорожей, поширенню знань та культурного обміну.
4. Видатні мандрівники стародавнього світу, їх внесок щодо популяризації подорожей. Перші путівники, довідники, описи тощо.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк. __16 / 10

Тема 3. Епоха Великих географічних відкриттів, її роль в розвитку мандрівництва

1. Паломництво як культурний феномен. Місіонерські подорожі. Єрусалим – центр паломництва.
2. Хрестові походи, їх причини, значення та соціокультурні наслідки.
3. Арабські мандрівники і паломники.
4. Розвиток освітянських подорожей: перші університети.

Тема 4. Розвиток світового туризму в XIX – XX ст.

1. Транспортна революція, як фактор підвищення рівня доступності туристських об'єктів.
2. Зародження туристського гірського руху, як основи соціально – орієнтованого самодіяльного туризму.
3. Поява та особливості функціонування готельних мереж. Формування основних туристських центрів у першій половині XX ст.

Тема 5. Світовий туризм на сучасному етапі

1. Аналіз розвитку туризму по макрорегіонах UNWTO.
2. Формування туристського ринку на основі нових законів.

Тема 6. Історичні передумови розвитку мандрівництва в Україні

1. Подорожі у Козацьку добу: соціальний склад, мотиви та маршрути подорожуючих.
2. Заснування та діяльність перших туристських організацій в Російській імперії: Акціонерне товариство «Іматра» для обслуговування мандрівників; «Підприємство для громадських подорожей в усі країни світу Леопольда Ліпсона в Петербурзі; Товариство аматорів природознавства з представництвом в Харкові.
3. Діяльність Кримського гірського клубу (його філій) та Кримсько-Кавказького гірського клубу.

Тема 7. Зародження організованого туризму в Україні (XIX – поч. XX ст.)

1. Історія створення туристської інфраструктури та курортів в XVIII – на початку XX ст.
2. Формування Криму як туристського регіону.

Тема 8. Туристсько-екскурсійна галузь на Західноукраїнських землях

1. Заснування краєзнавчо-туристських товариств «Плай» і «Чорногора», спортивного товариства «Сокіл».
2. Туризм і скаутська організація «Пласт» на західноукраїнських землях.

Тема 9. Туристична галузь України в період її входження в склад Радянського Союзу

1. Соціальна орієнтованість туризму в СРСР.
2. Розвиток самодіяльного спортивного туризму.
3. Молодіжний туризм. Армійський туризм. Шкільний туризм.

Тема 10. Сучасний стан розвитку туризму в Україні

1. Нормативна база розвитку туризму в Україні.
2. Особливості розвитку санаторно-курортної сфери України.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк. __16 / 11

7. Індивідуальні завдання

Для засвоєння матеріалу навчальної дисципліни «Історія розвитку туризму у світі та в Україні» здобувачем першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, окрім лекційних та практичних занять, самостійної роботи, значну увагу приділено індивідуальним завданням здобувача.

Індивідуальна робота здобувача є **варіативною**, зокрема вона включає:

- написання конспектів у межах навчальної дисципліни «Історія розвитку туризму у світі та в Україні» із теми за заданим планом або планом, який здобувач розробив самостійно;
- виконання завдань з практичних занять;
- підготовка мультимедійних презентацій;
- аналітичного огляду наукових публікацій у фахових журналах та інших виданнях за темою;

Теми для виконання індивідуальних завдань:

1. Аналіз стану туристської галузі України.
2. Арабські мандрівники Середньовіччя.
3. Армійський туризм СРСР
4. Василь Григорович-Барський – видатний український мандрівник.
5. Великі полководці стародавності. Значення завойовницьких походів.
6. Виникнення в Україні перших туристських організацій (кінець XIX - початок XX ст.)
7. Відкриття й освоєння Америки.
8. Відновлення туристсько-екскурсійної діяльності в післявоєнний період.
9. Внесок українців у географічні дослідження земної кулі
10. Галузь туризму і екскурсій в 20-ті роки XX ст. в СРСР
11. Громадські організації початку XX ст.: спортивно-руханкове товариство "Січ", молодіжне товариство «Пласт», туристичне товариство «Чорногора», їх туристично-краєзнавча роль.
12. Діяльність «Просвіти» з організації екскурсійних походів. Діяльність перших київських курсів екскурсоводів.
13. Діяльність «Руської Трійці» в напрямку розвитку краєзнавчо-туристичної діяльності.
14. Діяльність Кримсько-Кавказького гірського клубу.
15. Діяльність провідних громадських діячів Західної України в галузі туризму в другій пол. XIX – поч. XX ст.
16. Екскурсійна діяльність на території України в період Української революції (1917–1920рр.). Софія Русова, Володимир Артоболевський.
17. Зародження готельної справи в Україні (IX-XIX ст.)
18. Іноземний туризм в СРСР у другій половині XX ст.
19. Краєзнавство як основа туристської діяльності в Західній Україні наприкінці XIX – початку XX ст.
20. Кримсько-Кавказький гірський клуб (1890-1915 рр.)
21. Культурна спадщина доколумбової Америки.
22. Міжнародні туристські організації.
23. Молодіжний туризм в Україні (XX ст.)
24. Науково-дослідницькі українські та російські експедиції у першій половині XX століття
25. Негативні процеси в туризмі в Україні кінця 80-х – початку 90-х років XX ст.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк __16 / 12</i>

26. Організація туристського-краєзнавчого руху в Галичині в другій пол. XIX – поч. XX ст.
27. Особливості функціонування сфери туризму та екскурсій в Україні в 30-ті рр. XX ст.
28. Паломництво як основний вид подорожей у Середньовіччя.
29. Передумови розвитку мандрівництва на території західних земель України, що входили до складу Австро-Угорської імперії та Польщі.
30. Перші туристсько-екскурсійні організації (ТПТ, Радтур, ТПТЕ).
31. Подорожі в епоху раннього Середньовіччя.
32. Подорожі в стародавньому епосі.
33. Подорожі М. Міклухо-Маклая.
34. Просвітницько-краєзнавча діяльність Івана Франка.
35. Профспілковий туризм СРСР
36. Рекреаційне освоєння Криму (кінець XIX - початок XX ст.)
37. Розвиток гірського руху в Європі.
38. Розвиток готельної справи в Україні в другій половині XIX - на початку XX ст.
39. Розвиток нормативно-правової бази туризму в незалежній Україні
40. Розвиток туризму в передвоєнні роки. та значення туристично-екскурсійної діяльності в період Радянсько-німецької війни
41. Розвиток туризму у міжвоєнний період (1918-1939рр.)
42. Розвиток туристської інфраструктури в стародавності.
43. Система організованого відпочинку та підготовки професійних кадрів туризму в Україні в XX ст.
44. Соціальний туризм.
45. Удосконалення системи організації туризму в 50-х – на початку 60-х років XX ст. Створення БММТ «Супутник»
46. Україна очима іноземних мандрівників (IX-XIX ст.)
47. Формування основних туристських центрів у першій половині XX ст.
48. Формування структури управління сферою туризму СРСР
49. Формування транспортної інфраструктури наприкінці XIX – XX ст.
50. Шкільний туризм

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 13

8. Методи навчання

При вивченні дисципліни використовують наступні методи:

- а) які забезпечують опанування навчального предмета (слухання лекцій);
- б) які стимулюють та мотивують навчально-наукову діяльність (практичні заняття у формі навчальних дискусій, проблемних ситуацій, творчі завдання, пошук і дослідження, виконання індивідуального завдання, тощо);
- в) методи контролю і самоконтролю у навчальній діяльності (поточне опитування, написання модульних контрольних робіт, залік у формі тестових завдань, питання для самоконтролю, у т. ч. через комп'ютерні освітні системи).

Серед інтерактивних методів, форм і прийомів, що найчастіше використовуються в навчальній роботі, слід назвати такі: аудіовізуальний метод навчання; брейнстормінг («мозковий штурм»); публічний виступ; та ін.

9. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

1) на денній формі навчання – поточний (доповіді на практичних заняттях, підготовка реферату на тему індивідуального завдання, виконання тестових завдань по темі), модульний і підсумковий семестровий контроль у формі заліку;

2) на заочній формі навчання – поточний контроль, підготовка п'яти презентацій на індивідуальні теми.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- лекція із попередньо запланованими помилками;
- інформаційно-рецептивний;
- ілюстративний;
- репродуктивний;
- евристичний;

Для оцінювання знань здобувачів використовуються наступні **форми (методи) контролю:**

1. Усна (відповідь здобувача на окреме питання теми, бесіда під час розгляду проблемного питання, виступи на практичних (семінарських) заняттях, захист презентації або реферату, виконання тестових завдань по темі).

2. Письмова (індивідуальна робота, самостійна робота, модульна контрольна робота або тестування (письмове)).

3. Перевірка рівня навчальних досягнень здобувачів з дисципліни здійснюється на основі результатів модульних контрольних робіт або тестування (письмове) та підсумкового семестрового контролю: залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5		
5	10	5	10	5	15	50

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк. 16 / 14

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10		
10	5	5	5	10	15	50

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Таблиця

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано
0-34	F	не зараховано

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 15

10. Рекомендована література

Основна література

1. Абрамов В. В., Тонкошкур М. В. Історія туризму : підруч. Харків: Харк. нац. акад. міськ. госп-ва, 2010. 294 с.
2. Кузишин А.В. Історія туризму. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2007. 192 с.
3. Остапчук В.В., Коваль П.Ф., Андреева Г.П. Історія туризму : Навч. посіб. Ніжин: Вид-во НДУ ім. Гоголя, 2008. 143 с.
4. Устименко Л. М., Афанасьєв І. Ю. Історія туризму : Навчальний посібник. К. : Альтерпрес, 2008. 354 с.
5. Федорченко В. К., Дьорова Т. А. Історія туризму в Україні : Навч. посібник. К. : Вища школа, 2002. 195с.
6. Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія екскурсійної справи в Україні. К.: Вища школа, 2004. 195 с.

Допоміжна література.

1. Григорович-Барський В. Мандри по Святих Місцях Сходу з 1723 по 1747рік. К.: Основи, 2000. 768 с.
2. Зінченко В. А. Молодіжний міжнародний туризм в Україні (70-80-ті роки ХХ ст.). К. : Інститут історії України НАН України, 2004. 58 с.
3. Кузишин А.В. З історії організації туристично-краєзнавчої роботи в Галичині (друга пол. ХІХ – поч. ХХ ст.) // Історія української географії. Тернопіль: Підручник і посібники, 2002. № 5. С. 42-44.
4. Куций І.П. Українська науково-історична думка Галичини (1830-1894 рр.): рецепція національної історії. Тернопіль: Джура, 2006. 220 с.
5. Національна система туристсько-екскурсійних маршрутів "Намісто Славутича" / Г.П. Науменко, С.В. Грибанова, О.П. Дорошко та ін. К., 1998. 401 с.
6. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство: Навч. посіб. / За ред. проф. Ф.Д. Заставного. К.: Знання, 2006. 575 с.
7. Січинський В.Ю. Чужинці про Україну. Вибір з описів подорожей по Україні та інших писань чужинців про Україну за десять століть. К.: Довіра, 1992. 255 с.
8. Спогади ветеранів самодіяльного туристського руху в Україні. Видання 2-е, доповнене: Самодіяльний туризм у Києві в 1950-1970-х рр. ХХ століття. / За ред. Коробкова С. В. К., 2001. 89 с.
9. Трощинський В. П., Шевченко А.А. Українці в світі. К. : 1999. Т.15. 352 с.
10. Туризм в Україні. Статистичний збірник. К., 2016. 184 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Всесвітній економічний форум (англ.) URL: <http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/index.htm>
2. Всесвітня рада з туризму і подорожей (The World Travel & Tourism Council) (англ.) URL: http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Economic_Data_Search_Tool/index.php
3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua>
4. Офіційний веб-портал Верховної Ради України URL: <http://www.rada.gov.ua/>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/Б/ОК16 -2022
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк. 16 / 16</i>

5. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО (англ.) URL: <http://whc.unesco.org>
6. The World Factbook ЦРУ США (англ.) URL: <http://www.cia.gov>
7. World Tourism Organization UNWTO URL: <http://www2.unwto.org>